Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 6 Tdo 976/2010, ECLI:CZ:NS:2010:6.TDO.976.2010.1

Číslo: 46/2011

Právní věta:

Uložení výjimečného trestu odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let podle § 29 odst. 2 tr. zák.[1)] , opírající se o alternativu, že možnost nápravy pachatele je obzvláště ztížena, není bez dalšího vyloučeno zjištěním, že pachatel dosud nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody a před spácháním posuzovaného trestného činu mu byly ukládány toliko sankce nespojené s přímým výkonem trestu odnětí svobody. V takovém případě je však nutno na základě komplexního hodnocení osobnosti pachatele pečlivě zkoumat, zda tu existují jiné podstatné okolnosti, které uvedenou podmínku pro uložení výjimečného trestu přesvědčivě splňují.

[1)] *Nyní jde o ustanovení § 54 odst. 2 tr. zákoníku.*

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.11.2010

Spisová značka: 6 Tdo 976/2010

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Trest odnětí svobody, Výjimečný trest

Předpisy: § 29 odst. 2 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného A. W. a nejvyšší státní zástupkyně zrušil podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 8 To 28/2010, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 3 T 6/2097. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. 3 T 6/2009, byl obviněný A. W. uznán

vinným trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. h) zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zák.“), ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák., jehož se podle skutkových zjištění jmenovaného soudu dopustil společně s obviněným A. K. tím, že „v D. dne 15. 3. 2008 kolem 17.00 hodin poblíž psychiatrické léčebny za použití násilí naložili poškozeného F. K. do vozidla tov. zn. Škoda Fabia, a poté, co k požadavku obžalovaného K. odmítl odvolat trestní oznámení podané v trestní věci vedené proti obžalovaným u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 29/2008, jej odvezli na pozemek v obci K., okres R., kde obžalovaný K. v té době bydlel, zde po poškozeném požadovali odvolání trestního oznámení a poté, co poškozený toto opětovně odmítl, ve večerních hodinách téhož dne v úmyslu poškozeného usmrtit, aby nemohl podat svědeckou výpověď v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 29/2008 a trestní oznámení na jednání spočívající v násilném odvozu z D., mu obž. W. přes páté dveře vozidla tov. zn. Favorit dvakrát obtočil kolem krku lano, které společně s obžalovaným K. utahovali do doby, než se poškozený přestal hýbat, poté jej vysvlékli a jeho tělo vhodili do předem vykopané jámy na pozemku, kde bylo v hloubce cca 2 m pod povrchem dne 9. 4. 2009 nalezeno, přičemž následnou pitvou byla zjištěna smrt poškozeného v důsledku udušení při škrcení“. Za tento trestný čin byl obviněný A. W. podle § 219 odst. 2 tr. zák. za použití § 29 odst. 1, 2 tr. zák. a § 35 odst. 2 tr. zák. odsouzen k výjimečnému souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 35 odst. 2 tr. zák. byl současně zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 4. 11. 2008, sp. zn. 2 T 20/2008, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2009, sp. zn. 13 To 403/2008, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením pozbyla podkladu.

Citovaným rozsudkem bylo dále rozhodnuto o vině a trestu obviněného A. K. a podle § 228 odst. 1 tr. ř. o povinnosti obou shora jmenovaných obviněných nahradit rukou společnou a nerozdílnou poškozenému V. K. škodu ve výši 9935 Kč.

O odvolání, které proti tomuto rozsudku podal obviněný A. W., rozhodl ve druhém stupni Vrchní soud v Praze. Rozsudkem ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 8 To 28/2010, podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušil ve výroku o trestu uloženém obviněnému A. W. a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že tohoto obviněného za trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. zák., jímž byl uznán vinným napadeným rozsudkem, a dále za trestné činy krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), d) tr. zák., vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. a ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák., jimiž byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Berouně ze dne 4. 11. 2008, sp. zn. 2 T 20/2008, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2009, sp. zn. 13 To 403/2008, odsoudil podle § 219 odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání patnácti roků, pro jehož výkon ho podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařadil do věznice se zvýšenou ostrahou. Současně zrušil výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 4. 11. 2008, sp. zn. 2 T 20/2008, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2009, sp. zn. 13 To 403/2008, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla odkladu.

Proti citovanému rozsudku Vrchního soudu v Praze podali obviněný A. W. (dále jen „obviněný“) a v jeho neprospěch nejvyšší státní zástupkyně dovolání, přičemž obviněný uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. a nejvyšší státní zástupkyně uplatnila důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku obviněný připomněl dikci § 16 odst. 1, 2 tr. zák., § 36 tr. zák. a § 39 tr. zák., jakož i výroky rozhodnutí soudů nižších stupňů. Následně upozornil, že byl rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2008, sp. zn. 4 T 29/2008, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 6. 2009, sp. zn. 10 To 32/2009, odsouzen pro trestné činy loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., zbavení osobní svobody podle § 232 odst. 1 tr. zák., vydírání

podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. b), d) tr. zák. a porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou. Do výkonu trestu odnětí svobody přitom nastoupil dne 2. 1. 2009, když původně měl vykonávat trest odnětí svobody ve výměře 2 let, který mu byl uložen rozsudkem Okresního soudu v Berouně ze dne 4. 11. 2008, sp. zn. 2 T 20/2008, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2009, sp. zn. 13 To 403/2008, pro trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. Jelikož rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. 3 T 6/2009, ve spojení s napadeným rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 8 To 28/2010, došlo s ohledem na ukládání souhrnného trestu ke zrušení výroku o trestu z uvedených rozsudků, lze jeho nástup do výkonu trestu dne 2. 1. 2009 považovat za počátek výkonu souhrnného trestu odnětí svobody na 8 let, který mu byl uložen rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2008, sp. zn. 4 T 29/2008, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 6. 2009, sp. zn. 10 To 32/2009. Z uvedeného vyplývá, že dne 14. 4. 2009, kdy Vrchní soud v Praze rozhodoval v trestním řízení pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. zák., měl z trestu odnětí svobody na 8 let vykonán pouze jeden rok a 3 měsíce. V návaznosti na to obviněný namítl, že jelikož Vrchní soud v Praze jako soud odvolací zrušil výrok o trestu stanovený rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. 3 T 6/2009, a uložil mu místo původně uloženého výjimečného trestu pouze trest odnětí svobody, měl v souladu s § 36 tr. zák. uložit trest v rozsahu maximálně 8 let tak, aby s dosud nevykonanou částí trestu uloženého dřívějším rozsudkem (rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2008, sp. zn. 4 T 29/2008, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 2.6. 2009, sp. zn. 10 To 32/2009) nepřesahoval nově uložený trest nejvyšší výměru trestu odnětí svobody, tedy 15 let. Ze shora uvedeného důvodu shledal rozsudek odvolacího soudu nezákonným, neboť jím byl uložen trest ve výměře, kterou trestní zákon užitý v dané věci nepřipouští.

Obviněný proto navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 8 To 28/2010, ve výroku o trestu a sám podle § 265k odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, aby uložený trest odnětí svobody nebyl v rozporu s § 36 tr. zák.

Nejvyšší státní zástupkyně v odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku podotkla, že z odůvodnění napadeného rozsudku je patrno, že se odvolací soud, pokud jde o skutková zjištění a právní kvalifikaci skutku, plně ztotožnil se závěry soudu prvního stupně. Následně vyjádřila nesouhlas se závěrem odvolacího soudu v tom smyslu, že u obviněného nejsou splněny zákonné podmínky pro uložení výjimečného trestu odnětí svobody ve smyslu § 29 odst. 2 tr. zák., a to s ohledem na závažnost trestné činnosti, na osobu obviněného, na jeho trestní minulost a minimální možnost jeho resocializace. Podle ní je za dané situace trest vyměřený Vrchním soudem v Praze obviněnému především v naprostém nepoměru s trestem uloženým jeho spolupachateli A. K., který se nejen doznal a označil místo ukrytí mrtvoly poškozeného F. K., ale také spolupracoval s orgány činnými v trestním řízení a zejména napomohl usvědčit právě obviněného. Zdůraznila, že obviněný byl v minulosti již celkem 6x soudně trestán, a že stupeň nebezpečnosti jím spáchaného trestného činu pro společnost je velmi vysoký, jak to vyžaduje § 29 odst. 2 tr. zák., a to vzhledem ke způsobu provedení vraždy, při níž došlo opakovaně k napadení poškozeného F. K., navíc mentálně postiženého. Dále zmínila, že na jeho usmrcení se obviněný předem připravil, prostřednictvím spoluobviněného A. K. poškozeného lstivě vylákal z psychiatrické léčebny v D., kde se ostatně tento poškozený nacházel právě proto, že byl předtím obviněným surově napaden. Nutno též připomenout, že inkriminovaného jednání se dopustil v úmyslu zakrýt jiný trestný čin a rovněž i z jiné zvlášť zavrženíhodné pohnutky, totiž zbavit se svědka usvědčujícího jej z předchozího trestného činu. To podle nejvyšší státní zástupkyně svědčí o vysoké míře jeho bezcitnosti a chladnokrevnosti, o jeho naprosté neúctě k lidskému životu, když tímto činem jednoznačně prokázal, že nelituje svého předchozího trestného jednání, když téhož poškozeného, o němž navíc věděl, že je mentálně postižený, surově napadl. Šlo o cílené jednání, a to rovněž i ze msty, k jehož spáchání donutil pod pohrůžkou použití stejného násilí i spoluobviněného A. K., který s ohledem na svoji slabší mentální

způsobilost a nižší intelekt pokyny obviněného plnil a splnil, a teprve v dubnu 2009 vše orgánům činným v trestním řízení oznámil. Na možné usmrcení poškozeného F. K. se obviněný předem připravil, věděl o lanu uloženém v zavazadlovém prostoru vozidla, sám také obtočil opakovaně poškozenému lano kolem krku. Přitom se ani pod tíhou důkazů až do svého odsouzení před soudem prvního stupně k činu nedoznal a svoji účast na vraždě vehementně popíral; popíral ostatně i předchozí napadení téhož poškozeného, pro něž byl v té době již pravomocně odsouzen; nikdy také svého jednání nelitoval. Na obviněného nemělo žádný vliv ani opakované působení tresty nespojenými s jejich přímým výkonem. U násilných trestných činů u něj došlo ke gradaci v letech 2006 až 2008, a to od trestného činu vydírání, ublížení na zdraví až k vraždě, která se navíc vymyká z rámce obdobných deliktů, kdy obžalovaný neváhal znovu zaútočit proti stejnému poškozenému F. K., navíc mentálně postiženému. Podle závěrů soudních znalců – psychiatrů je možnost jeho nápravy obzvláště ztížena a s ohledem na jeho negativní osobnostní rysy je jeho resocializace prakticky nemožná. U obviněného tudíž evidentně byly dány zákonné podmínky pro uložení výjimečného trestu odnětí svobody podle § 29 odst. 2 tr. zák. tak, jak je ve svém rozhodnutí shledal Krajský soud v Plzni. Rozhodnutí odvolacího soudu ve výroku o trestu ohledně obviněného proto spočívá na jiném nesprávném hmotně právním posouzení, a to pokud jde o jeho závěr o nenaplnění podmínek § 29 odst. 2 tr. zák. pro uložení výjimečného trestu.

Vzhledem ke shora uvedenému nejvyšší státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 8 To 28/2010, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž by došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal Vrchnímu soudu v Praze k novému projednání a rozhodnutí.

K tomuto dovolání se za podmínek § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil obviněný. Uvedl, že z písemného vyhotovení předmětného dovolání není patrné, proti jakému rozhodnutí je podáváno, neboť rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 6. 2009, sp. zn. 10 To 32/2009, který je dovoláním napadán, se netýká jeho osoby, a proto dovolání nesplňuje náležitosti stanovené zákonem. Následně, pro případ, že by bylo znění dovolání v zákonné lhůtě opraveno, vyslovil souhlas se závěry Vrchního soudu v Praze v tom smyslu, že v jeho případě nebyly dány podmínky pro uložení výjimečného trestu odnětí svobody podle § 29 odst. 2 tr. zák. Poznamenal, že jak již presentoval Vrchní soud v Praze, stupeň nebezpečnosti trestného činu vraždy pro společnost je vždy vysoký. U jeho osoby byl navíc tento stupeň nebezpečnosti zohledněn i v kvalifikované skutkové podstatě, která představuje zvýšenou trestní sazbu. Navíc je nutno vzít v potaz, že je ve výkonu trestu odnětí svobody poprvé, jeho chování je hodnoceno kladně, má minimálně 3 kázeňské pochvaly a žádné kázeňské tresty, popř. že je velmi mladý a má 5 nezletilých dětí, které jsou v současné době nezaopatřené. Prohlásil, že z dikce dovolání je patrné, že Nejvyšší státní zastupitelství není podrobně seznámeno s obsahem trestního spisu. Předně vyjádřil nesouhlas s tím, že trest uložený Vrchním soudem v Praze jeho osobě je v nepoměru s trestem uloženým jeho spolupachateli A. K. Upozornil, že A. K. byl rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. 3 T 6/2009, uložen trest ve výměře 13,5 roku, a to trest souhrnný k trestu odnětí svobody ve výměře 6 let uloženému rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2008, sp. zn. 4 T 29/2008, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 6. 2009, sp. zn. 10 To 32/2009, a že jemu (obviněnému) byl za totožnou trestnou činnost, a to v obou případech uložen trest v podstatně vyšší výměře, neboť rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. 3 T 6/2009, mu byl uložen výjimečný trest ve výměře 18 let a dále k tomuto trestu měl již uložen trest ve výměře 8 let odnětí svobody nepodmíněně na základě rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2008, sp. zn. 4 T 29/2008, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 6. 2009, sp. zn. 10 To 32/2009, protože v jeho případě nebylo možné uložit souhrnný trest jako u A. K. Zdůraznil, že pokud by tedy u jeho osoby zůstal v platnosti výjimečný trest odnětí svobody ve výměře 18 let, byl by ve výkonu trestu společně s předchozím trestem celkem 25 let a A. K. by za totožnou činnost vykonával trest pouze 13,5 let, tedy téměř polovinu, což je neadekvátní i s

ohledem na jeho větší trestní minulost.

Dále shledal, že informace uvedené v dovolání nejvyšší státní zástupkyně se nezakládají na pravdě ani provedených důkazech, neboť nevylákali F. K. z psychiatrické léčebny, kde se nacházel proto, že jím byl předtím surově napaden, ale oba obvinění na poškozeného před léčebnou čekali do doby, kdy mu končily návštěvy u jeho přítelkyně, paní H., jež se v léčebně nacházela a kterou tam poškozený navštěvoval. Podle jeho slov též není pravdou, že poškozený byl mentálně postižený, když žádná lékařská ani psychologická zpráva v tomto smyslu není v trestním spise obsažena, resp. ani skutečnost, že donutil spoluobviněného K. k usmrcení poškozeného F. K. pod pohrůžkou užití stejného násilí vůči jeho osobě, není podložena žádným z provedených důkazů. Všechna tato tvrzení jsou v odůvodnění dovolání uvedena nepravdivě pouze s úmyslem vyvolat mylný dojem o jeho osobě a provedeném trestním řízení. Vyjádřil přesvědčení, že uvedené dovolání nejvyšší státní zástupkyně je pouze reakcí na podnět ke stížnosti pro porušení zákona podaný Vrchním soudem v Praze a na jeho vlastní dovolání.

Z těchto důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání nejvyšší státní zástupkyně v souladu s § 265i odst. 1 písm. d), e) tr. ř. odmítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací především zkoumal, zda jsou výše uvedená dovolání přípustná, zda byla podána včas a oprávněnými osobami, zda mají všechny obsahové a formální náležitosti a zda poskytují podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí či zda tu nejsou důvody pro odmítnutí dovolání. Přitom dospěl k následujícím závěrům:

Dovolání proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 8 To 28/2010, jsou přípustná z hlediska ustanovení § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř.

Obviněný je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Dovolání, které splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř., podal prostřednictvím své obhájkyně, tedy v souladu s ustanovením § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném týmž zákonným ustanovením.

Nejvyšší státní zástupkyně je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného. Dovolání, které splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř., podala ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném týmž zákonným ustanovením.

V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za potřebné stručně poznamenat, že nelze přisvědčit námitce obviněného v tom smyslu, že by z písemného vyhotovení dovolání nejvyšší státní zástupkyně nebylo zřejmé, proti jakému rozhodnutí je podáváno. V úvodu tohoto mimořádného opravného prostředku je sice nesprávně uvedeno, že dovolání směřuje proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 6. 2009, sp. zn. 10 To 32/2009, avšak v dalším textu, včetně závěrečného návrhu, je již označen jako napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 8 To 28/2010. Nevznikají tak žádné pochybnosti o tom, že právě tento rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 8 To 28/2010, byl dovoláním nejvyšší státní zástupkyně napaden. Nadto lze dodat, že text dovolání nejvyšší státní zástupkyně byl posléze podáním ze dne 9. 8. 2010 opraven.

Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda uplatněné dovolací důvody, resp. konkrétní argumenty, o něž se dovolání opírají, lze považovat za důvody uvedené v předmětném zákonném ustanovení.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na

nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů.

Dále je třeba konstatovat, že důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je dán tehdy, jestliže byl obviněnému uložen druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou zákonem na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

V návaznosti na to lze konstatovat, že dovolací argumenty uplatněné oběma dovolateli lze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V případě obviněného šlo primárně o námitku porušení ustanovení § 36 tr. zák., což je třeba chápat jako jiné nesprávné hmotně právní posouzení, nikoli jako porušení zákona při ukládání trestu co do druhu či výměry trestu; to však nic nemění na tom, že dovolání jako takové bylo uplatněno relevantně.

Nejvyšší soud, který neshledal důvod pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., po přezkumu podle § 265i odst. 3 tr. ř., provedeném v rozsahu a z důvodů uvedených v dovoláních, dospěl k níže uvedeným závěrům. Na tomto místě Nejvyšší soud ještě poznamenává, že podanými dovoláními nebyl napaden výrok o vině, nýbrž pouze výrok o trestu, přičemž nebyl shledán žádný důvod k postupu podle § 265i odst. 3 věta druhá tr. ř.

Podle § 36 tr. zák., jestliže soud odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal před tím, než byl trest uložený dřívějším rozsudkem vykonán, a ukládá mu trest stejného druhu, nesmí tento trest spolu s dosud nevykonanou částí trestu uloženého dřívějším rozsudkem přesahovat nejvyšší výměru dovolenou tímto zákonem pro tento druh trestu. Je-li jedním z těchto trestů výjimečný trest odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let, rozumí se takovou nejvyšší výměrou doba dvaceti pěti let.

Nejvyšší soud stručně konstatuje, že námitku obviněného, že v jeho trestní věci při ukládání trestu odnětí svobody odvolací soud nerespektoval ustanovení § 36 tr. zák., v důsledku čehož mu byl uložen trest ve výměře, kterou trestní zákon nepřipouští, lze považovat za důvodnou, a to se zřetelem ke skutečnostem rozvedeným v dovolání obviněného. Současně však Nejvyšší soud shledal důvodným i dovolání nejvyšší státní zástupkyní podané v neprospěch obviněného, přičemž právě závěry, jež vyplynuly z posouzení věci v návaznosti na toto dovolání, jsou určující pro další rozhodnutí v dané věci. Jinak řečeno, byť též dovolání obviněného bylo důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí odvolacího soudu, v konečném důsledku tato skutečnost nezaložila – se zřetelem k tomu, jak byla věc posouzena k dovolání nejvyšší státní zástupkyně (viz níže) – limit pro další rozhodnutí.

Pachatele trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. h) tr. zák., který jiného úmyslně usmrtil a takový čin spáchal v úmyslu získat majetkový prospěch nebo v úmyslu zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin, anebo z jiné zvlášť zavrženíhodné pohnutky, lze podle § 219 odst. 2 tr. zák. potrestat odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo výjimečným trestem.

Podle § 29 odst. 1 tr. zák. se výjimečným trestem rozumí jednak trest odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let, jednak trest odnětí svobody na doživotí.

Výjimečný trest odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let, o který se v tomto případě jedná, sice samostatným druhem trestu není (jde o trest odnětí svobody), lze jej však uložit jen za trestný čin, u něhož to zákon ve zvláštní části dovoluje (§ 29 odst. 1 věta druhá tr. zák.), a pouze tehdy, jestliže stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost je velmi vysoký nebo možnost nápravy pachatele je obzvláště ztížena (§ 29 odst. 2 tr. zák.).

Odvolací soud dospěl k závěru, že v posuzovaném případě nejsou ve vztahu k obviněnému splněny

podmínky pro uložení výjimečného trestu odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let ani v jedné z uvedených alternativ. Souhlasil s názorem soudu prvního stupně, že stupeň nebezpečnosti trestného činu vraždy, u něhož byla naplněna i některá z kvalifikovaných skutkových podstat, je vždy velmi vysoký. Pokud je tedy tato podmínka citována jako nezbytná pro uložení výjimečného trestu odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let, má zde zákon zcela nepochybně na mysli znatelně vyšší stupeň nebezpečnosti takového činu pro společnost, než jaký je u tohoto druhu trestné činnosti obvyklý a pro jehož postih již nepostačuje zákonná základní sazba trestu odnětí svobody od dvanácti do patnácti let, uvedená v ustanovení § 219 odst. 2 tr. zák. Tuto materiální podmínku odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně u obžalovaného W. splněnou neshledal. Narozdíl od nalézacího soudu však neshledal splněnou ani druhou alternativní podmínku nezbytnou pro uložení trestu podle § 29 odst. 2 tr. zák., spočívající v obzvláště ztížené možnosti nápravy pachatele. Odvolací soud nemá důvody k pochybnostem o správnosti závěrů znaleckého posudku z oboru zdravotnictví – odvětví psychiatrie a psychologie, jež byly učiněny ohledně duševního stavu obžalovaného, a o značně nepříznivé prognóze jeho resocializace. Nelze však pominout, že v době, kdy se obžalovaný dopustil nejen trestné činnosti, za kterou je nyní ukládán trest, ale veškeré své trestné činnosti, pro kterou byl kdy odsouzen, dosud nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody; výkon všech dosavadních uložených trestů odnětí svobody mu byl podmíněně odložen. V době, kdy byly znalci zkoumány jeho duševní stav a jeho osobnost, se již ve výkonu trestu nacházel, ale po poměrně krátkou dobu. Za těchto okolností lze s jistotou uzavřít, že u obžalovaného W. se s ohledem na jeho trestní minulost míjí jakýmkoli účinkem pohrůžka výkonem trestu. Závěr o tom, že nejsou k dispozici žádné výchovné ani represivní prostředky, které by učinily jeho resocializační prognózu příznivější, se však za situace, kdy vůči němu dosud nikdy nebylo trestní represe fakticky použito, jeví odvolacímu soudu s ohledem na závažnost a odpovědnost této otázky předčasným."

Nejvyšší soud po provedeném přezkumu shledal, že výše předestřené úvahy soudu druhého stupně, o něž ve svém rozhodnutí opřel závěr, že zákonné podmínky pro uložení výjimečného trestu odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let podle § 29 odst. 2 tr. zák. u obviněného splněny nejsou, nelze označit za správné, dostatečné a vyvážené, odpovídající shora rozvedeným teoretickým východiskům. Nejvyšší soud má (ve shodě se soudem prvního stupně) za to, že podmínky, za nichž lze uložit tento výjimečný trest byly v případě obviněného naplněny minimálně v té alternativě, že možnost nápravy pachatele je obzvláště ztížena.

Nalézací soud učinil závěr, že stupeň společenské nebezpečnosti činu obviněného, není s ohledem na okolnosti činu a způsob jeho spáchání velmi vysoký, vymykající se rámci obdobných deliktů. S tímto hodnocení, že se posléze ztotožnil i soud druhého stupně. Nejvyšší soud závěr soudů nižších stupňů, že není splněna první z alternativních podmínek uložení výjimečného trestu odnětí svobody nad patnáct do dvaceti pěti let, v zásadě akceptuje, byť současně zdůrazňuje, že konkrétní stupeň společenské nebezpečnosti předmětného činu shledal (v rámci typového stupně daného trestného činu), především se zřetelem ke způsobu provedení, vysokým.

Jak již výše uvedeno, při hodnocení otázky, zda-li je možnost nápravy obviněného obzvláště ztížena, je nutno komplexně zhodnotit osobnost pachatele, zvláště jeho chování v minulosti a jeho současné osobnostní charakteristiky. Na tomto místě je vhodné znovu připomenout, že soud prvního stupně při zvážení negativních osobnostních rysů obviněného a nemožnosti jeho resocializace dospěl k závěru o splnění této druhé podmínky pro uložení výjimečného trestu nad patnáct až do dvaceti pěti let. Soud druhé instance naproti tomu seznal, že za situace, kdy obviněný nebyl doposud ve výkonu trestu odnětí svobody (neboť výkon všech dosavadních trestů odnětí svobody mu byl podmíněně odložen), se závěr o tom, že nejsou k dispozici žádné výchovné ani represivní prostředky, které by učinily jeho resocializační prognózu příznivější, jeví být s ohledem na závažnost a odpovědnost této otázky předčasným. Proto napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. zrušil ve výroku o trestu uloženému obviněnému, a podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodl tak, že obviněnému uložil trest

odnětí svobody v rámci základní sazby ustanovení § 219 odst. 2 tr. zák.

Nejvyšší soud stran druhé alternativy uložení výjimečného trestu odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let konstatuje, že odvolací soud svůj závěr, že možnost nápravy obviněného není obzvláště ztížena, vystavěl na skutečnosti, že tento doposud nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody, přičemž de facto zcela odhlédl od dalších z pohledu řešené otázky relevantních okolností posuzovaného případu. Nesprávně tak soustředil svoji pozornost pouze na jeden aspekt trestní minulosti obviněného, který nedůvodně vyzdvihl nad ostatní kritéria důležitá pro celkové posouzení jeho osobnosti. Okolnost, že obviněný byl doposud potrestán toliko sankcemi nepojenými s přímým výkonem odnětí svobody, ovšem není sama o sobě pro hodnocení možností jeho nápravy určující a rozhodující, a v žádném případě nevylučuje závěr, že možnost nápravy obviněného je obzvláště ztížena.

Podle Nejvyššího soudu v dané věci o obzvláště ztížených možnostech nápravy obviněného vypovídá nejen jeho závažné protispolečenské jednání v minulosti, ale i jeho negativní osobnostní rysy. V této souvislosti je třeba zmínit, že ačkoliv je obviněný poměrně mladým člověkem, v době předcházející spáchání nyní posuzované trestné činnosti se již dopustil nejen celé řady trestných činů proti majetku (ať krádeží či podvodů), ale též útoků vyznačujících se značnou agresivitou [viz především jeho odsouzení pro trestné činy vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák., ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák., loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., zbavení osobní svobody podle § 232 odst. 1 tr. zák. a vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. b), d) tr. zák.]. Bez povšimnutí jistě nelze nechat ani očividnou velmi rychlou, razantní gradaci závažnosti jeho deliktů. Přitom opakované převýchovné prostředky (byť nespojené s přímým výkonem odnětí svobody) se u obviněného naprosto minuly účinkem a nijak ho neodradily od dokonání trestného činu, za nějž lze uložit výjimečný trest odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let, což vypovídá o jeho zatvrzelém nerespektování základních společenských norem a hodnot. Pokud jde o zhodnocení osobnostní charakteristiky obviněného, pak je možno, s poukazem na zjištěné skutkové okolnosti (viz shora), ve shodě se státní zástupkyní poznamenat, že jde nepochybně o osobu s vysokou mírou bezcitnosti a chladnokrevnosti, jež má naprostou neúctu k lidskému životu. Obviněný svým činem jednoznačně prokázal, že nelituje svého předchozího trestného jednání, když téhož poškozeného opětovně, cíleně, záměrně a chladnokrevně fyzicky napadl, tentokrát však již s fatálním následkem. Rovněž jeho postoj k násilné smrti poškozeného F. K. je naprosto lhostejný, prostý jakéhokoliv pocitu viny. V neposlední řadě nutno dodat, že přibraná znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví klinická psychologie, PhDr. K. M. učinila závěr, že vytýkané jednání obviněného bylo cílevědomé a předcházela mu jeho kompletní rozvaha i kompletní vědomí následků i společenské nepřijatelnosti takového jednání a že u jeho osoby je v podstatě vyloučena úspěšná resocializace, když s pravděpodobností blížící se jistotě zůstane obviněný i v budoucnu osobností rizikovou z hlediska protispolečenských jednání.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud v neveřejném zasedání podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 8 To 28/2010, a také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Vrchnímu soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.